

8. **ละอองหรือละมั่ง** คาดว่ายังมีอยู่บริเวณเทือกเขาพนมดงรัก ชายแดนไทย-กัมพูชา

9. **นกกกระเรียน** เป็นนกขนาดใหญ่ เมื่อยืนมีความสูงราว 150 ซม. พบตามท้องทุ่งที่ชื้นแฉะและจะจับคู่อยู่ด้วยกันตลอดชีวิต

10. **แก้งหม้อ** มีลักษณะคล้ายแก้ง แต่สีลำตัวต่ำกว่า หางสั้น ด้านบนสีดำตัดกับสีขาวด้านล่างชัดเจน จะอยู่เป็นคู่เฉพาะในฤดูผสมพันธุ์เท่านั้น

11. **นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร** เคยพบเพียงแห่งเดียวที่บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ คาดว่าจะสูญพันธุ์แล้ว

12. **สมเสร็จ** ยังพบบนเทือกเขาถนนธงชัย เทือกเขาตะนาวศรี เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง และป่าดิบชื้นทางภาคใต้

13. **เสียดผา** ยังพบตามภูเขาหินปูนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติบางแห่งเท่านั้น เป็นสัตว์ที่กินพืชจำพวกแพะ อาศัยอยู่ตามภูเขา สามารถว่ายน้ำข้ามระหว่างเกาะ และแผ่นดินได้

14. **สมัน** สมันได้ชื่อว่ามีเขาสวยงามที่สุด คล้าย สุ่ม ชาวบ้านจึงเรียกว่า "กวางเขาสุ่ม" สูญพันธุ์ไปแล้ว

15. **พะยูน** ไม่ใช่ปลาแต่เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดหนึ่ง อาศัยอยู่ท้องทะเลชายฝั่ง กินหญ้าทะเล ยังพบที่หาดเจ้าไหม และเกาะลิบง จังหวัดตรัง

สัตว์ป่าคุ้มครอง หมายถึง สัตว์ป่าตามกฎกระทรวงที่ลูก

กำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง แบ่งออกเป็น 7 จำพวก คือ

1. สัตว์น้ำเลี้ยงลูกด้วยนม
2. สัตว์ป่าจำพวกนก
3. สัตว์ป่าจำพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
4. สัตว์ป่าจำพวกสะเทินน้ำสะเทินบก
5. สัตว์ป่าจำพวกปลา
6. สัตว์ป่าจำพวกแมลง
7. สัตว์ป่าจำพวกไม่มีกระดูกสันหลัง

ทั้งสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง ห้ามมิให้ผู้ใดล่า

หรือพยายามล่าหรือมีไว้ในครอบครองหรือค้าหรือนำเข้า – ส่งออก เว้นแต่เป็นสัตว์ป่าที่ได้รับการยกเว้นตามระเบียบของราชการ เช่น สัตว์ป่าบางชนิดที่ได้จากการเพาะพันธุ์ หรือกิจการสาธารณะ

สัตว์ป่ามีประโยชน์อย่างไร

1. เป็นแหล่งอาหารหรือสมุนไพร
2. ช่วยทำลายศัตรูป่าไม้
3. ช่วยผสมเกสรดอกไม้ กระจายพันธุ์ไม้ต่าง ๆ
มูลสัตว์ช่วยให้ดินอุดมสมบูรณ์
4. เป็นแหล่งท่องเที่ยวดึงดูดสัตว์ป่า
5. ประโยชน์ในด้านการแพทย์ มักจะใช้สัตว์ป่ามาเป็นสัตว์ทดลองก่อนโดยเฉพะยาที่ต้องใช้กับมนุษย์

ทำไมสัตว์ป่าถึงลดลง

1. ภัยทางธรรมชาติ น้ำท่วม ไฟป่า ดินถล่ม
2. การจำหน่าย หรือการล่าเพื่อนำไปเป็นสัตว์เลี้ยง
3. การทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร แหล่งน้ำ
4. การนำสัตว์อื่นมาทดแทน เกิดปัญหาการแย่งอาหาร หรือการถ่ายทอดโรคสู่กันได้
5. การใช้สารเคมีและปนเปื้อนลงแหล่งน้ำ

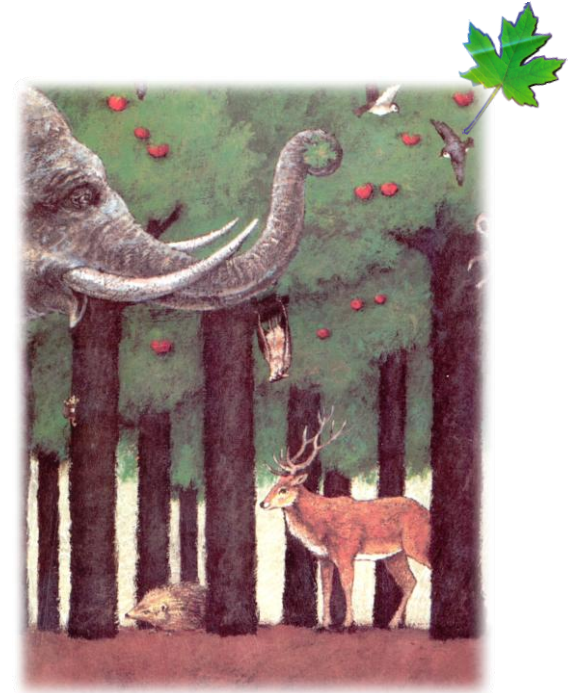
เราจะช่วยกัน

อนุรักษ์สัตว์ป่าได้อย่างไร

1. การอนุรักษ์พื้นที่เพื่อเป็นที่อยู่และเป็นแหล่งอาหารของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และ "เขตห้ามล่าสัตว์ป่า" จัดตั้ง "เขตอุทยานแห่งชาติ" และ "เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า"
2. การจำกัดการค้า ออกกฎหมายห้ามล่าสัตว์ที่มีปริมาณเหลือน้อย ห้ามล่าในฤดูผสมพันธุ์
3. การป้องกันการคุกคาม สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ที่เข้าไปทำลายสัตว์ป่าหรือแย่งอาหาร
4. การปล่อยให้สัตว์เพิ่มจำนวนขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือการผสมเทียม
5. การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก ควรมีการเผยแพร่ความรู้และร่วมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์ป่า

สัตว์สวย...ป่างาม ความสมดุลของระบบนิเวศ

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13(ชลบุรี)
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
โทร 038 282381,3 โทรสาร 038 275420

www.reo13.go.th
e-mail : envi13@hotmail

ป่าไม้

หมายถึง ถิ่นที่อยู่อาศัยร่วมกันของสิ่งมีชีวิต นานาชนิด ประกอบด้วยต้นไม้ที่ขึ้นอยู่บนพื้นดินมีรากยึดเหนี่ยวอยู่ในดิน ไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถปลูกทดแทนใหม่ได้

ป่าในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. ป่าไม้ไม่ผลัดใบ ได้แก่

1.1 **ป่าดงดิบชื้น** สภาพรกทึบ ไม้ผลัดใบจึงเขียวชอุ่มทั้งปี

1.2 **ป่าดงดิบแล้ง** เป็นสังคมป่าไม้ผลัดใบและ

ป่าผลัดใบชื้นผสมกันอยู่

1.3 **ป่าดงดิบเขา** ลักษณะเป็นยอดเขาสูง อากาศ

เย็นชุ่มชื้น มีหมอกปกคลุม

1.4 **ป่าสนเขา** พบบนยอดเขาที่มีอากาศหนาวเย็น มีป่า

สนเขาขึ้นเป็นย่อม ๆ สลับกับป่าดงดิบเขาและป่าดงดิบแล้ง

1.5 **ป่าพรุ** เป็นสังคมป่าที่อยู่ถัดจากบริเวณสังคมป่าชายเลน

เป็นที่ทับถมของซากพืชและอินทรีย์วัตถุที่ไม่สลาย มีลักษณะเป็นแอ่ง กระทบน้ำท่วมขังตลอดปี ดินเป็นกรด

1.6 **ป่าชายเลน** เป็นสังคมป่าไม้บริเวณปากอ่าวชายฝั่ง

ทะเล มีดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนแม่น้ำ ป่าชนิดนี้เติบโตได้ดีในบริเวณชายฝั่งที่มีฝนตกชุก

1.7 **ป่าชายหาด** เป็นสังคมพืชที่พบบริเวณชายฝั่งทะเล มี

ดินเป็นดินทรายจัด อากาศมีไอเค็มสูง แต่น้ำท่วมไม่ถึง

2. ป่าไม้ผลัดใบ ได้แก่

2.1 **ป่าเบญจพรรณ** เป็นป่าที่มีพันธุ์ไม้เด่น 5 ชนิด ได้แก่ ไม้สัก

มะค่าแดง ประดู่และชิงชันแห้งแล้งนานต้นไม้จะผลัดใบในฤดูแล้ง ลักษณะทั่วไปเป็นป่าโปร่ง

2.2 **ป่าเต็งรัง** มีไม้วงศ์ยางบางชนิดเป็นไม้เด่นเช่นเต็งรัง

เหียง พลวง ยางกราด สลับกับป่าเบญจพรรณ ดินดิน มีหินมาก แห้งแล้ง ลักษณะเป็นป่าโปร่ง ฤดูแล้งจะผลัดใบ และมีไฟป่าเป็นประจำ

2.3 **ป่าหญ้า** ป่าทุ่งหญ้ามีสังคมพืชค่อนข้างน้อย ส่วน

ใหญ่เป็น หญ้าคา หญ้าพง หญ้าแฝก ค่อนข้างแห้งแล้ง

ป่าไม้ให้อะไรกับเรา

ช่วยลดระดับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ลดการกัดเซาะและพังทลายของหน้าดิน

เป็นแนวป้องกันลมพายุและอุทกภัย

ให้ร่มเงาและช่วยให้อากาศเย็น

เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

ทำกระดาษเครื่องจักรสาน

ใช้ก่อสร้าง ทำเฟอร์นิเจอร์

ใช้เป็นเชื้อเพลิง

กิ่งไม้/ใบไม้เป็นปุ๋ยให้กับดิน

การหาของป่าเป็นรายได้

เป็นแหล่งศึกษารวมชาติ

เป็นที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ

อะไรทำให้ป่าไม้ลดลง

1. ความต้องการ ไม้ เช่น โรงเลื่อย โรงงานกระดาษ ที่อยู่อาศัย
2. การลักลอบตัด ไม้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย
3. การเพิ่มจำนวนประชากร ทำให้ความต้องการมากขึ้น
4. การขยายพื้นที่เพาะปลูก บนภูเขาทำให้ต้องตัดไม้ขยายพื้นที่
5. การกำหนดแนวเขตพื้นที่ป่าไม่ชัดเจน เกิดความสับสนในการครอบครองสิทธิ์
6. ต้นไม้ถูกตัด จากการสร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำ เส้นทางคมนาคม
7. ภัยทางธรรมชาติ เช่น ไฟป่า
8. การทำเหมืองแร่ ต้องตัดต้นไม้ เพื่อเปิดหน้าดินก่อน
9. การทำลายของสัตว์ป่า เช่น สัตว์เหยียบย่ำเมล็ดพันธุ์ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการขยายพันธุ์
10. เชื้อโรคและแมลงทำลายต้นไม้บางชนิดต้องสูญเสียพันธุ์
10. ความตระหนักและความร่วมมือในการอนุรักษ์ยังมีน้อย

เราจะอนุรักษ์ป่าไม้ได้อย่างไร

1. ออกกฎหมายคุ้มครองป่าไม้
2. ควบคุมดูแลการตัดไม้ เพื่อป้องกันการสูญเสียป่า
3. การปลูกป่าเพื่อทดแทนป่าไม้ธรรมชาติ
4. ป้องกันไฟไหม้ป่า และแมลงทำลายต้นไม้
5. ใช้ไม้อย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือการใช้วัสดุอื่นมาใช้ทดแทนไม้

สัตว์ป่า

สัตว์ป่า หมายถึง สัตว์ที่เกิด อาศัย

และสืบพันธุ์ในป่าตามธรรมชาติ ได้แก่

สัตว์บก สัตว์ปีก สัตว์น้ำ แมงหรือแมลง รวมถึงไขของสัตว์ป่าเหล่านี้ด้วย

ยกเว้นสัตว์ที่จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ เช่น ช้าง ม้า วัว ฯลฯ

ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ. 2535 ได้แบ่ง

สัตว์ป่าออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สัตว์ป่าสงวน และสัตว์ป่าคุ้มครอง

สัตว์ป่าสงวน คือสัตว์ป่าที่หายาก หรือใกล้จะสูญพันธุ์ ปัจจุบัน

กำหนดไว้ 15 ชนิด ได้แก่

1. **แรดหรือแรดขาว** เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ชอบอยู่ตามป่าดิบชื้น แต่เชื่อว่าสูญพันธุ์ไปแล้ว

2. **กระซู่** พบตามป่ารอยต่อระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซีย แต่เหลืออยู่น้อย จัดเป็นแรดที่พันธุ์เล็กที่สุด มี 2 นอ

3. **กูปรีหรือโคไพร** เป็นสัตว์ป่าตระกูลเดียวกับกระทิงและวัวแดง อพยพกลับไปในเขตแดนกัมพูชา

4. **ควายป่าหรือมิงสา** พบในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง รูปร่างปราดเปรียวและขนาดลำตัวใหญ่กว่าควายบ้าน

5. **แมวลายหินอ่อน** เป็นแมวป่าขนาดกลางเหลือจำนวนน้อยมากในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

6. **นกแต้วแร้วท้องดำ** ขนาดลำตัวยาว 21 ซม. เมื่อตกใจหรือมีอันตรายจะร้อง "แต้ว...แต้ว..." พบที่จังหวัดกระบี่และตรัง

7. **กวางผา** มีลักษณะคล้ายแพะ กระโดดตามชะง่อนผาได้อย่างว่องไว ยังมีพบในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ ในจังหวัดเชียงใหม่